

POPINO PRASE

(odlomak iz romana)

Noć je i ne mogu da zaspim. Bol me preseca u grudima i u vilici. Napolju se menja vreme. Rana još uvek žiga, iako je prošlo 25 godina. Najviše u proleće. Travka koja je prošla kroz mene i mesec dana živela u meni. Pronašli su je i izvadili iz organizma. Bio sam pod anestezijom dok se nisam probudio u šok-sobi. Ne mogu da se setim zelenkastih maski. Hirurga, koji su mi spasili život, obučenih u sterilne uniforme. Među njima je bila i jedna crvenokosa hirurškinja sa naočarima. Ona je prva ugledala popino prase. Tu je bio čitav konzilijum koji je dugo većao o mom slučaju, dok nisu odlučili da me drugi put operišu. Roditelji su sedeli na klupi ispred operacionog bloka i čekali. Prljava asistentkinja je izlazila iz sale i obaveštavala ih o toku operacije, dok je sterilna asistentkinja bila sve vreme unutra i dodavala hirurzima instrumente. Trag borbe još uvek postoji. Tri ožiljka na mom telu koje je posle svega ostalo celo. Ipak, ništa nije bilo isto. Nakon toga nisam morao da trčim ukrug dok Hans udara dlanom o dlan. Bio sam oslobođen od fizičkog. Ostao je ožiljak od drena na grudima koji me žiga u kasne noćne sate. Refleksni bol osećam u ustima. U desnima ispod zuba. Boli i dan-danas.

Ulazim u zrele godine i tek sada mogu da pišem o strašnom. Sva razmišljanja o travki kreću na krevetu, u mojoj sobi. U dugoj noći koja sporo prolazi. Počinjem da pišem o travki. Travka kao povod za roman, travka od koje sam mogao nastradati. Roman koji počinjem da pišem dokaz je da sam preživio rat. Roman koji nastaje u toku noći možda će nekada biti napisan. Rat je bio oko mene, rat je bio u meni. Sve je počelo u proleće, da bi se nastavilo tokom leta i jeseni.

Dugo razmišljam o popinom prasetu. Travki koja liči na žito i koja je mogla da me ubije. Kada je staviš između dve šake i počneš da pomeraš ruke, travka ide i neće da stane. Popino prase je slomilo moju mladost. Ono je i dalje tu. U meni. Svaku noć probija u pluća, pa u stomak. Svetlozelena travka. Tako nežna, tako lepa. Nož koji zaseca kad udahnem vazduh. Prevrćem se ispod ćebeta da bih izbegao neprijatan susret i refleksni bol u desnima. Sekunde sporo prolaze. Kao kada je bilo u meni. Popino prase je i dalje unutra. Negde duboko u meni. Strano telo u mom telu. Zaseca. U tim trenucima, svaki sekund je mala proba života u paklu. San mi ide na oči, ali mi bol ne dopušta da zaspim. Rana najviše žiga kada se menja vreme. U predelu grudi. Kod desnog plućnog krila. Preseca. Tamo gde je dren vukao gnoj. Ne mogu da se nadišem vazduha. Iako je prošlo dvadeset i pet godina, rane su još tu. Pritaje sa, pa se jave u po noći. Bole, bole, bole ožiljci od operacija! Telo mi je slabo i nezaštićeno kao i pre dvadeset i pet godina kada sam odbijao da igram fudbal sa starijim momcima u školskom dvorištu. I kada sam pored narandžaste ograde ubrao popino prase. Kao da je bilo juče.

Ustajem iz kreveta. Ne mogu da ležim. Opasno je provesti celu noć u probi pakla. Hoće li me rana večno presecati? Dokle će trajati ta borba? Hodam po sobi u mraku. Palim lampu na stočiću pored kreveta. Izlazim iz sobe i kroz predsoblje odlazim u kuhinju da popijem čašu hladne vode. Majka spava u drugoj sobi. Zatim ulazim u kupatilo. Palim svetlo da obavim malu nuždu. Posle toga perem ruke sapunom. Vraćam se i ponovo ležem u krevet sa čistim rukama. Rana prestaje da me žiga. Smiren sam, ali posle svega mi se ne spava. Evociram uspomene. Progoni me prošlost koja nije mogla biti bolja. Sve što sam mogao da promenim ostalo je isto. Nisam se još osamostalio. Živim sa majkom u istom stanu u predgrađu. Progoni me sve, a onda ožiljci rana od popinog praseta počinju da mi presecaju grudi. Moja borba i dalje traje. Rat još nije završen. Rat je oko mene. Rat je u meni. Svađam se sa neistomišljenicima. I sa bratom od tetke. Zdravkom. Koji je stigao u razoren grad i video kako odvođe ranjenike. Od bolnice do bolnice. Od bolnice do farme pored razorenog grada. Bolnice mu nisu pomogle. Iako se izlečio, Zdravko je još mentalno u bolnici. Kao da je on udahnuo popino prase, a ne ja. Dezertirao je kada je poludeo. Pošto su ga odveli iz jedne bolnice u drugu. Poludeo je u razorenom gradu, u bolničkom hodniku. Nije stigao da aktivira protivpožarni aparat. Crvena boca ostala je na zidu.

U toku dana, sedam na klupe u kvartu. Isti onaj kvart u kojem sam živeo i pre dvadeset i pet godina. U njemu više nisu moji drugovi. Odselili su se u druge krajeve sveta. Nije se mnogo promenilo, osim što je drveće još više naraslo, a trava između zgrada nabujala. Sada u stanovima stanuju neki novi ljudi. U školskom dvorištu igraju fudbal neka druga deca. Sedim pokraj fudbalskog terena, na istom onom stepeniku koji vodi u hodnik prema ulazu u salu za fizičko i svlačionice. Pored ograde kod koje raste nepokošena trava. I u jednom momentu ugledam klas na parčetu zemlje pored betona. Popino prase kao pretnja! Sve je još tu, iako je prošlo toliko vremena. Popino prase i dalje postoji. I dalje raste u predgrađu. Otac je umro. I ja živim sa majkom u istom stanu. Na istom spratu. U istom stambenom kvartu. Pored narandžaste ograde školskog dvorišta i mesta gde sam ubrao popino prase prolazim svaki dan. Sedim na stepeniku na kom sam bio sa drugovima te večeri 25. juna 1991. Nema više Hansa, nema više mojih drugova. Ista je škola, ali su drugi đaci. Neki novi nastavnik udara dlanom o dlan, dok učenici trče ukруг.

Kada padne noć, mislim na popino prase i opasnost. Čujem pucnje iz kasarne u daljini kada vojnici vežbaju, iako rata više nema. Trauma je ostala. Razmišljam o bratu Zdravku i njegovom ležanju na psihijatriji posle dolaska sa ratišta. Da li je moglo biti drugačije? Možda smo mu mogli više pomoći?

Posle obavljene male nužde vraćam se sam u krevet. Nisam ugasio svetlo u kupatilu. Iako sam zatvorio vrata, dopiralo je iz hodnika kroz gornje staklo. Kao iz hodnika, kada sam ležao na odeljenju posle operacije. U sobi mrak, u hodniku svetlo. Ležeći, evocirao sam sećanja iz bolnice. Dramaturgiju odeljenja na kojima sam se obreo. Prvo sam ležao na plućnom, dok me nisu operisali, prebacili u šok-sobu intenzivne nege, a zatim i na dečiju hirurgiju. A onda su me, posle druge operacije, ponovo vratili u šok-sobu, pa su me opet prebacili na hirurško odeljenje. Distribuirali su moje telo kroz bolničke hodnike. Kroz čekaonice i klupe kod lekarskih ordinacija.

U bolnici svaka soba ima broj. Svaki pacijent sopstveni karton koji visi na prednjem delu kreveta kao registarska tablica. Vreme je sporo teklo. Tišinu je iznenada prekidao zvuk

klompi medicinskog osoblja koje je povremeno prolazilo hodnikom. Dugi noćni sati. Zdravko je svake večeri dolazio u bolnicu. Skrivao se pored mene dok ga nisu uhvatili i odveli na front. Sve mi se vraća. Plač dece koja leže sa mnom u bolničkoj sobi. Medicinska sestra koja je ulazila da mi ubrizga antibiotike protiv infekcije što su ostale od borbe sa popinim prasetom: streptomycin, amikacin, efloran, longacef... I dalje pamtim imena lekova. U bolničkom krevetu, isto kao i noćas, čekao sam da svane. Jutarnju vizitu i previjanje rane nakon operacije. Rana na stomaku zarastala je uz pomoć placente. Gledao sam svaki dan zarastanje, dok su mi skidali zavoj i flastere.

Vreme sporo protiče. Sve do jutra kada prvi znaci svitanja ulaze kroz prozor. Moje ležanje dvadeset i pet godina kasnije izgubilo je okvir. Usamljen sam u svetu. Nedostaje mi bolnički režim. Nedostaje mi jutarnja vizita. Nema više rata i bolnice, nema više vađenja krvi iz prsta. Otac mi je umro. Ostao sam sâm sa majkom. Nisam više upisan u karton. Sada sam slobodan čovek u maloj probi pakla koji traje već 25 godina. U sitnim noćnim satima, mislim na popino prase. Suočen sa pričom, koju još nisam ispričao. Krijem je za sebe.

Noću nastavljam da ležim u krevetu i evociram uspomene. I kada boli i kada ne boli. Možda bi trebalo o tome nešto napisati. Ipak, ne. Dobra ideja za roman, ali nemam snage, ni hrabrosti da se još jednom suočim sa fiskulturnom salom, bolnicom i kasarnom. Pre toga bi se morao vratiti u voz i na peron železničke stanice koja će biti razrušena. Odlučih da još neko vreme razmislim pre nego što počnem da pišem o svetlozelenoj travki koja me je mogla ubiti. U tom dvoumljenju ulazim u mesec maj. Popino prase je svuda oko mene. U kvartu u kojem živim. 25 godina kasnije. Raste na svakom travnjaku između zgrada. Na pešačkom ostrvu koje deli put na dva dela. U školskom dvorištu, pored narandžaste ograde gde sam se poigrao sa svetlozelenom travkom. Na parkingu ispod automobila, tamo gde auspuh ispušta gasove. Popino prase koja me je moglo ubiti raste pored svakog dečjeg igrališta! Ono je još tu, sveprisutno. Ništa se nije promenilo, iako je rat prestao. Popino prase i dalje raste.

Dok šetam pored narandžaste ograde, razmišljam o zelenoj travki. Bojim se da je opet ne uberem i stavim u usta. To bi značilo izvesnu smrt. Drugi put mi sigurno ne bi pronašli i izvadili travku, ili bih se ugušio. Pokušavam da oteram misli. Ja smem da pišem o popinom prasetu koje me je moglo ubiti, ali nipošto ne smem da stavim u usta popino prase. Drugi put me ne bi spasavali. Sigurno bih umro kao najveći bednik koji je dva puta stavio zelenu travku u usta.

Celo proleće sam u dilemi da li da pišem? Hodam stazicama kroz travnjake između stambenih zgrada. Patike mi dodiruje trava koja me je mogla ubiti. Stopala mi prolaze kroz šume od popinog praseta. Izbegavam da dodirnem travu koja raste. Razmišljam u toku noći kada ne mogu da zaspim. Da li je moguće napisati roman ili je to prevelik zahtev? O popinom prasetu su pisale novine. Moj slučaj je opisan u rubrici *Lekar*. Priča hirurga koji me je operisao može poslužiti kao osnov za tekst. Pisati o popinom prasetu da bi se stiglo do bolničke sobe i razorenog grada. Početi od voza i školske učionice. Od staničnog perona, do proleća koje me je slomilo i jeseni zbog koje Zdravko danas kopa baštu u invalidskoj penziji. Početi od voza, da bi se preko perona, školske učionice i fiskulturne sale, stiglo do bolnice i razorenog grada. Sve što imam to su sećanja, novinski članak i kompjuter ispred sebe.

A onda, odlazim do dečje bolnice. Do zgrade gde su me operisali i pronašli popino prase u stomaku. Šetam kroz park i posmatram zgradu u kojoj sam ležao. U istom parku na klupi sedeo je Zdravko dok još nije poludeo. Gledam u dugačke terase i prozore od bolničkih soba. U nekima od njih sam ležao. Moje telo se borilo sa stranim telom. Studenti medicine dolazili su da me posmatraju. Moj slučaj je postao medicinski diskurs. Sve je opisano u novinskom članku. Ostala su sećanja iako nisam u toj zgradi. Bolnica me još uvek privlači, premda sam daleko od nje. Bila je 1991. i počinjao je rat. Rat koji je trajao u ravnici. Tenkovi sa dugim cevima probijali su se do grada pod opsadom. Napadali su sa svih strana. Ljudi su svaki dan ginuli. Svaki dan mrtva tela na televiziji, dok se moje telo borilo sa stranim telom u plućima. Bio sam sklonjen, pošteđen. Izolovan u bolnici. Popino prase je probilo plućnu maramicu i završilo u stomaku. Smrt je bila blizu mene. Ostao sam živ.

Polovinom maja sam prelomio. Pisaću o popinom prasetu. Pokušaću da napišem roman, sa 25 godina distance. Ulazim u životno doba kad se pišu romani. Mojoj borbi sa popinim prasetom dodaću iskustvo koje imam kao zreo čovek koji je pročitao neke knjige. Pisaću iz današnje pozicije, stvarajući sliku, stvarajući konstrukciju. Da sam roman pisao ranije, sigurno bi sve u njemu bilo drugačije. Vreme je da se suočim sa popinim prasetom.